

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Mikä on näkemyksemme & Mikä ei ole näkemyksemme

Solidarity

Solidarity

Mikä on näkemyksemme & Mikä ei ole näkemyksemme
1977

Originaali: <https://theanarchistlibrary.org/library/solidarity-as-we-see-it-don-t-see-it>

fi.anarchistlibraries.net

1977

Sisällys

Suomentajan Esipuhe 9/2025	5
Mikä on näkemyksemme	6
Mikä ei ole näkemyksemme	12
Solidarityn historiikki	31
Aluksi	32
Järjestön lyhyt historia	32
Toiminta	33
Ideologinen perusta	35
Luottamusmies ja rauhanaktivisti Ken Weller	37
Johtohahmo Chris Pallis	38
Hajoamisen syyt	39
Poliittinen perintö	40

luvulle tultaessa aallonpohjassa. Se oli monin paikoin menettänyt yhteiskunnallisen vaikutusvaltansa ja kosketuksensa työväenliikkeeseen. Tämän seurauksena se oli taantunut lähinnä pienen piirin filosofis-kulttuuriseksi ilmiöksi. Solidarity täytti antiautoritaarisessa vasemmistossa poliittisen tyhjiön aikana, jolloin sosialismi tarkoitti lähinnä sosiaalidemokratiaa tai leninismää ja näiden eri variantteja.

Solidarity pyrki kehittämään libertaarisen sosialismin teoriaa vastaamaan modernin yhteiskunnan olosuhteita ja haasteita. Se keskittyi joukkoliikkeisiin, työväenluokkaan ja luokkataisteluun. Tämä kaikki oli epäilemättä rohkaisevaa ja virkistävää liikkeen yleisen lamaannuksen ja apatian keskellä. Järjestön lukuisat korkeatasoiset ja laajalevikkiset julkaisut levittivät ja kirkastivat libertaarisen sosialismin ideoita sekä Iso-Britanniassa että muualla englanninkielisessä maailmassa. Monille tuleville libertaarisille toimijoille järjestö oli tärkeä poliittinen koulu tai vähintäänkin inspiraation lähde.

Solidarityn entinen jäsen **Louis Robertson** kiteytti vuonna 2006 näkemyksensä järjestön perinnöstä: ”Mielestäni Solidarity oli eräs tärkeimmistä järjestöistä sodanjälkeisessä Britanniassa. Syndikalisteja lukuun ottamatta jokainen ryhmä on jossain määrin velkaa heidän ideoilleen.”

toi olla tyytymättömyys Lontoon ryhmän sisäpiirin vaikutusvaltaan nopeasti kasvaneessa järjestössä. Wellerin ja Pallisin ympärille muodostuneen ryhmittymän väitettiin pitäneen kaikkia lankoja käsissään. Jotkut ovat jopa nimittäneet järjestön toimintatapaan ”rakenteettomuuden tyranniaksi” (Jo Freemanin käsitettä lainaten). Tämän näkemyksen mukaan epämuodollisesta järjestömallista johtuva demokraattisten rakenteiden puute ja ideologisten kiistojen lakaiseminen maton alle esti järjestön kehittymisen ja tarvittavat muutokset. Tämä puolestaan johti konflikteihin henkilötasolla, mikä heikensi järjestöä.

Toiset taas pitävät syynä järjestön ideologista ja strategista heikkoutta. Kastoriádisin teorit nähtiin vanhentuneina tai epäjohdonmukaisina ja niiden käytännön soveltaminen vaikeana. Samoin Solidarityllä ei nähty olevan itsenäistä ja johdonmukaista roolia, teoriaa ja strategiaa tai kykyä kehittää sellaisia. Tätä kriisiä mahdollisesti vauhditti 70-luvun lopulla Kastoriádisin oma etäänjyminen sosialismista sekä Pallisin lähtö järjestöstä hieman myöhemmin. Nähtiin, että järjestö jäi tällöin lopullisesti ideologisesti tuuliajolle.

Kolmannen näkemyksen mukaan ideologinen ja strateginen heikkous oli kyllä totta, mutta se johtui paradoksaalisesti järjestön suosiota seuranneesta jäsenmäärän kasvusta. Tällöin järjestöön liittyi runsaasti poliittisesti kokemattomia jäseniä ja ryhmiä, joilla oli melko hatara käsitys sosialismista tai käytännön poliittisesta työstä. Tämä puolestaan teki järjestöstä ideologisesti ristiriitaisen, mikä johti sisäiseen riiteltyyn ja loi epätasapainon kokeneemman Lontoon ryhmän ja uusien ryhmien välille.

Poliittinen perintö

Solidarity ei järjestönä ollut koskaan erityisen suuri eikä koskaan pyrkinyt sellaiseksi. Silti sen vaikutus libertaarisen liikkeen perintöön oli ja on yhä huomattava. Libertaarinen liike oli 1960-

Suomentajan Esipuhe 9/2025

Tämä on käännös Iso-Britanniassa vaikuttaneen libertaarisosialistisen Solidarity-järjestön (1960–1992) tekstistä ”As We See It / Don’t See It”. ”As We See It” julkaistiin 1967 ja selitysosa ”As We Don’t See It” 1972, jonka jälkeen ne on tyypillisesti julkaistu yhdessä. Vuonna 1977 tekstejä muokattiin hieman, kun Social Revolution -ryhmä sulautui Solidarityyn. Tämä käännös on tehty vuoden 1977 versiosta, jossa kohtia 5 ja 6 on huomattavasti täydennetty. Tekstit pyrkivät selittämään Solidarityn keskeisiä näkemyksiä tiivistetyssä muodossa. ”As We See It” toimi myös järjestön perustekstinä ja ohjenuorana. Tekstin hyväksyminen oli edellytys järjestöön liittymiselle.

Käännöstyö on ollut haastava. Joillekin termeille emme löytäneet vakiintunutta suomenkielistä vastinetta, jolloin olemme selvyuden vuoksi lisänneet suomennetun termin perään alkuperäisen termin sulkeissa. Alkuperäisessä pamflettiversiossa käytetään tehokeinona jonkin verran alleviivauksia ja isoja alkukirjaimia. Täältä osin olemme muokanneet ne tavalliseen kirjoitusasuun tekstin sujuvoittamiseksi, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Teksti sisältää joitakin intertekstuaalisia viittauksia sosialismin eri suuntausten teoreetikoihin, kuten **Otto Rühle**n, **Eduard Bernstein**in, **Karl Liebknecht**in ja **Mao Zedong**in. Näistä olennaisimmat olemme selittäneet auki alaviitteissä, loppujen etsintä jää valistuneen lukijan iloksi. Kaikki alaviitteet ovat suomentajan lisäyksiä. Pamfletin lopussa oleva historiikki on suomentajan oma teksti.

Teksti on käännetty theanarchistlibrary.org -sivustolta. Solidarityn kirjoituksia löytyy lisäksi esimerkiksi libcom.org, archivesanarchism.org ja marxists.org -sivustoilta.

Mikä on näkemyksemme

arvostettu neurologi ja aivokirurgi. Hän puhui sujuvasti kolmea kieltä: englantia, kreikkaa ja ranskaa. Pallis kiinnostui sosialismista jo nuorena. Hänen sosialismin polkunsa oli samankaltainen kuin Wellerin ja monien muiden Solidarityn varhaisten jäsenten: stalinismista trotskilaisuuden kautta libertaariseen sosialismiin.

Pallis oli koko järjestön kiistaton (ja kiistelty) johtohahmo, aktiivi ja ideologi. Hän vaikutti erityisesti järjestön Lontoon ryhmässä. Pallis kirjoitti ja käänsi (yksin tai yhdessä muiden kanssa) monet järjestön pamfleteista. Hän myös rahoitti järjestön kuluja, kaupitteli pamfletteja ja jakoi lentolehtisiä, matkusti raportoimaan kansannousuista ja piti yllä yhteyksiä. Pallis käytti Solidarityn julkaisuissa aina salanimeä **Maurice Brinton**. Myös monet Solidarityn nimissä julkaistut tekstit ovat tosiasiaa joko kokonaan tai merkittävältä osin hänen tekemiään, samoin kuin lähes kaikki järjestön Kastoriadis-käännökset. Pallis tunsu Kastoriadisin henkilökohtaisesti jo 1940-luvun lopulta ja käänsi Solidaritylle useita tämän tekstejä ranskasta englantiin. Tietävästi Pallis ei pitänyt itseään mitenkään omaperäisenä teoreetikkona, vaan näki roolinsa lähinnä Kastoriadisin (melko vaikeatajuisten) ajatusten levittäjänä ja selventäjänä Iso-Britanniassa.

Nykyinen libertaarisosialistinen liike tuntee Pallisin erityisesti tämän teksteistä ”Paris, May 1968” (1968) ja ”The Bolsheviks and Workers’ Control” (1970). Myös Solidarityn klassikkotekstin ”As We See It” (1967) kirjoittajaksi mainitaan usein Maurice Brinton. AK Press julkaisi vuonna 2004 valikoiman Pallisin tekstejä nimellä ”Maurice Brinton: For Workers’ Power”. Kirjasta otettiin toinen painos vuonna 2020.

Hajoamisen syyt

Joidenkin entisten jäsenten mukaan Solidarity kaatui organisatorisiin ja ideologisiin ongelmiin 1970- ja 80-lukujen taitteessa. Monet lähtivät järjestöstä 70-luvun kuluessa. Yksi syy tähän saat-

luottamusmiehenä Amalgamated Union of Engineering Workers (AUEW) -ammattiliitossa. Nuorena hän liittyi kommunistipuolueen nuoriso-osastoon ja myöhemmin SLL:ään. Ironista oli, että hänen tulevat Solidarity-toverinsa Pallis ja **Bob Pennington** osallistuivat Wellerin erottamiseen SLL:stä – ja lensivät pian itse perässä! Wellerillä oli ammattinsa ja luottamusmiesasemansa ansiosta kontaktit työpaikkojen militantteihin sekä ymmärrys modernin teollisuustyön realiteeteista. Hänellä oli pitkään keskeinen rooli Solidarityn teollisuutta käsittelevissä laaja-alaisissa julkaisuissa ja analyyseissa. Hän myös kirjoitti monet Solidarityn autoteollisuuden lakkoja käsittelevistä pamfleteista.

Weller oli myös yksi Spies for Peace -ryhmän jäsenistä. Vuonna 1963 ryhmä murtautui hallituksen salaiseen bunkkeriin syrjäisellä Berkshiren maaseudulla. He valokuvasivat ja kopioivat bunkkerista löytämiään salaisiksi määriteltyjä asiakirjoja. Ne käsitelivät hallituksen suunnitelmia ydinsodan varalle, joka tuolloin näytti varsin mahdolliselta kylmän sodan lopputulemalta. Ryhmä kirjoitti aiheesta pamfletin ”Danger! Official Secret RSG-6”, joka sisälsi myös kopioita kyseisistä asiakirjoista. He lähettivät pamflettia 4000 kopiota lehdistölle, poliitikoille ja rauhanaktivisteille, ja jakoivat pamflettia ydinaseriisuntaa vaativassa mielenosoituksessa. Pamfletti herätti ilmestyessään ison kohun. Se paljasti, että ydinsodan sattuessa valtaan astuisi salassa neuvoteltu, epädemokraattisesti valittu sotilashallitus eikä ydinsotaa vastaan voitu todellisuudessa puolustautua, toisin kuin kansalle oltiin uskoteltu.

Johtohahmo Chris Pallis

Christopher ”Chris” Agamemnon Pallis tuli yläluokkaisesta englantilais-kreikkalaisesta perheestä. Hän syntyi Mumbaissa ja vietti nuoruutensa Kreikassa, Itävallassa ja Ranskassa, josta pakeni täpärästi Englantiin ennen natsimiehitystä. Sukuun kuului runoilijoita, kirjailijoita ja liikemiehiä. Pallis oli paitsi intellektuelli myös

1. Kaikkialla maailmassa suurimmalla osalla ihmisistä ei ole minäkäänlaista mahdollisuutta vaikuttaa päätöksiin, jotka kaikkein voimakkaimmin ja suorimmin koskevat heidän elämäänsä. He myyvät työvoimaansa samalla kun ne, joiden omistuksessa tai hallinnassa tuotantovälineet ovat, kasaavat vaurautta, säättävät lakeja ja käyttävät valtion koko koneistoa etuoikeutetun asemansa ylläpitämiseen ja vahvistamiseen.

2. Kuluneen vuosisadan aikana työväen elinolot ovat kohentuneet. Työläisen asema työläisenä ei ole kuitenkaan merkittävästi muuttunut. Sitä eivät ole muuttaneet kohentuneet elinolot, tuotantovälineiden kansallistaminen tai sellaisten puolueiden valtaannousu, jotka väittävät edustavansa työväenluokkaa. Nämä seikat eivät ole myöskään antaneet suurimmalle osalle ihmiskuntaa paljoakaan vapautta tuotannon ulkopuolella. Kapitalismi on ja pysyy epäinhimillisenä yhteiskuntamallina, jossa suurinta osaa ihmisistä pomoteetaan töissä ja manipuloidaan silloin, kun he kuluttavat ja viettävät vapaa-aikaa. Tämä on asianlaita niin idässä kuin länessäkin. Tätä brutaalaa, alentavaa ja irrationaalista järjestelmää ylläpidetään propagandalla ja poliiseilla, vankiloilla ja kouluilla sekä perinteisillä arvoilla ja moraalikäsitteillä. Niiden tehtävä on vahvistaa harvainvaltaa ja vakuuttaa tai pakottaa suuri enemmistö hyväksymään tämä järjestelmä. ”Kommunistinen” maailma ei ole kommunistinen ja ”vapaa” maailma ei ole vapaa.

3. Ammattiliitot ja perinteiset vasemmistopuolueet perustettiin alun perin tämän kaiken muuttamiseksi. Ne ovat kuitenkin tehneet sovun olemassaolevien riiston muotojen kanssa. Itse asiassa ne ovat nykyään välttämätön edellytys sille, että yhteiskunnan riisto voi tulevaisuudessakin jatkua sujuvasti. Ammattiliitot toimivat välittäjinä työmarkkinoilla. Poliittiset puolueet käyttävät työväenluokan kamppailuja ja pyrkimyksiä omien päämääriensä edistämiseen. Vallankumouksellisen liikkeen epäonnistuminen on johtanut työväenluokan järjestöjen rappioon, joka on merkittävästi edistänyt työväenluokan apatiaa. Tämä apatia on vuorostaan lisännyt puolueiden ja ammattiliittojen rappeutumista entisestään.

4. Ammattiliittoja ja poliittisia puolueita ei voi uudistaa, ”kaapata” tai muuttaa työväenluokan vapautuksen välineiksi. Emme kuitenkaan vaadi ihmisiä julistamaan, että tarvitsemme uusia ammattiliittoja, sillä tämän päivän olosuhteissa ne vain jakaisivat edeltäjensä kohtalon. Emme myöskään vaadi, että militantit¹ repivät liiton- ja jäsenkortin. Tavoittemme on yksinkertaisesti se, että työläiset päättäisivät itse omien kamppailujensa päämääristä ja että näiden kamppailujen kontrolli ja organisointi pysyisi tiukasti heidän omis- sa käsissään. Nämä työväenluokan omaehtoisen ja itsenäisen toiminnan muodot tulevat vaihtelemaan suuresti riippuen maasta ja teollisuuden alasta. Niiden perussisältö pysyy kuitenkin samana.

5. Sosialismissa on kyse muustakin kuin tuotantovälineiden ja tuotannon tulosten jakelun yhteisomistuksesta ja yhteisestä kontrol- lista. Sosialismi tarkoittaa tasa-arvoa, todellista vapautta, rajoitta- viin sosiaalisiin mies/nainen -rooleihin perustuvan sarron loppu- mista, vastavuoroista tunnustussuhdetta² ja radikaalia muutosta kaikissa ihmisten välisissä suhteissa. Se tarkoittaa ihmisten ym- märtäystä ympäristöstään ja itsestään, valtaa omaan työhönsä ja sel- laisiin yhteiskunnallisiin instituutioihin, joita heidän on mahdolli- sesti luotava. Nämä eivät ole toissijaisia kysymyksiä, jotka ratkea- vat automaattisesti, kun vanhan hallitsevan luokan omaisuus on pakkolunastettu. Edellä mainitut asiat ovat päinvastoin koko yh-

¹ *Militantti* on työväenliikkeelle omistautunut aktivisti tai kaaderi. Toimin- nasta puhuttaessa militantti tarkoittaa taistelunhaluista tai taistelevaa. Suom. huom.

² *Vastavuoroinen tunnustussuhde* (engl. reciprocal recognition, joskus myös ”mutual recognition”).

Termin käyttö pohjautuu G. W. F. Hegelin (1770–1831) analyysiin herran ja orjan dialektiikasta. Hegelin mukaan ajatus vapaudesta tietoisuuden tai subjektin sisäisenä ominaisuutena jää abstraktiksi, sillä se määrittyy aina suhteessa muiden vapauksiin ja saavuttaa varsinaisen muotonsa kahden (tai useamman) subjektin vä- lissä vastavuoroisessa tunnustussuhteessa: olen vapaa ainoastaan silloin, kun tun- nustan toisen subjektin vapaaksi subjektiksi, joka voi vuorostaan tunnustaa minun vapauteni. Vapaus on siis pohjimmiltaan relaatio, ei yksilön ominaisuus.

Lähde: Tieteen termipankki 4.10.2025: Filosofia:tunnustaminen. Suom. huom.

toisuuden kasvua. Tavoitteena oli sekä irtiotto ”perinteisen vasem- miston” (kuten ortodoksimarxilaisten, sosiaalidemokraattien ja le- ninistien) aikansa eläneistä dogmeista että uuden suunnan määrit- tely sosialistiselle liikkeelle.

Yleensä libertaarisosialismia käytetään synonyyminä anarkis- mille. Solidarityn monet keskeiset näkemykset olivatkin varsin samankaltaisia kuin vaikkapa klassisessa anarkokommunismissa ja anarkosyndikalismissa. Näitä olivat esimerkiksi keinojen ja päämäärien yhteensovittamisen, luokkataistelun, suoran toimin- nan, suoran demokratian ja työläisten itsehallinnon periaatteet. Tästä huolimatta järjestö ei ollut juurikaan kiinnostunut moder- nista tai edes klassisesta anarkismista, vaan suhtautui aatteeseen lähinnä torjuvasti. Solidarity kuitenkin teki yhteistyötä joidenkin yksittäisten anarkistien ja anarkistijärjestöjen kanssa esimerkik- si rauhanliikkeessä ja julkaisutoiminnassa. Joidenkin entisten jäsenten mukaan järjestössä oli myös enemmän kannatusta marxi- laisille, syndikalistisille, anarkistisille ja pasifistisille ideoille, kuin miltä ulospäin näytti tai haluttiin myöntää.

Luottamusmies ja rauhanaktivisti Ken Weller

Solidarityn keskeisiä teoreetikkoja ja aktiiveja olivat perustaja- jäsenet **Ken Weller** (1935–2021) ja Chris Pallis (1922–2005), jotka kuuluivat sen ensimmäiseen ryhmään eli Lontoon ryhmään. Yhdessä he muodostivat voimakaksikon, joka määritti paljolti Solidarityn suuntaa, niin hyvässä kuin pahassa. Muita Solidarityn tunnetum- pia aktiiveja olivat muun muassa **Bob Potter**, **Andy Anderson**, **Andy Brown**, **Joe Jacobs**, **Liz Willis** ja **Jeanne Pallis**. Myös pit- kän linjan anarkisti **Ian Bone** (Class War ym.) oli nuoruudessaan lyhyen aikaa Solidarityn jäsen 1960- ja 70-lukujen taitteessa.

Ken Weller oli lähtöisin työväenluokkaisesta perheestä Lon- toon Islingtonista. Hän toimi insinöörinä autoteollisuudessa ja

tia ja työläisten itsehallinto (niin taloudessa kuin yhteiskunnassa) on ainoa keino saavuttaa todellinen sosialistinen yhteiskunta. Kolmanneksi se omaksui Kastoriádisin teorian modernista luokkajajasta. Tämän teorian mukaan modernien kapitalistimaiden (mukaan luettuna Neuvostoliitto) keskeinen luokkajako on ”käs-kijöiden ja käskettävien” (engl. order givers and order takers) välillä kapitalistiluokan ja työväenluokan (tai marxilaisin termein porvariston ja proletariaatin) sijaan.

Lisäksi Solidarity omaksui keskeiseksi ohjenuorakseen **Karl Marxin** kuuluisan ajatuksen siitä, että ”työväenluokan vapaus on työväenluokan itsensä tehtävä”. Järjestö painotti, ettei sosialismissa ole kyse vain korkeammasta elintasosta, vaan ennen kaikkea vapaudesta ja kokonaisvaltaisesta elämän mielekkyydestä, niin työssä kuin vapaa-ajalla. Kylmän sodan kahtiajakaantuneessa maailmassa järjestö kieltäytyi omaksumasta aikakauden yleistä logiikkaa, jonka mukaan ”viholliseni vihollinen on ystäväni”. Tästä johtuen se kritisoi yhtä lailla länsimaiden harjoittamaa kehitysmaiden riistoa kuin kansallisia vapautusliikkeitä. Se piti Neuvostoliittoa ja muita ”sosialistisia” tai ”kommunistisia” maita valtiokapitalistisina työväenluokan vihollisina, siinä missä (sosiaali)demokraattisia hyvinvointivaltioitakin. Olennaista oli, että molemmissa valta oli tosiasiallisesti omia etujaan ajavalla poliittis-taloudellisella eliitillä, ei työväenluokalla. ”Kommunistinen” maailma ei ollut kommunistinen ja ”vapaa” maailma ei ollut vapaa.

Solidarity ei nähnyt itseään ”uutena johtajistona” tai etujoukkona. Se piti tehtävänänsä vain avustaa työväenluokkaa sen omaehtoisissa päivittäisissä kamppailuissa, niin työpaikoilla kuin yhteiskunnassa yleensä. Se piti näitä kamppailuja luokkataistelun olennaisena muotona. Järjestö ei kuitenkaan uskonut poliittiseen toimintaan ilman analyysiä eikä sorrettujen kritiikittömään tukemiseen. Se päinvastoin pyrki ahkerasti levittämään ideoitaan työväenluokan keskuuteen. Tämän oli tarkoitus edistää vallankumouksellisten liikkeiden omaehtoista kehitystä ja vallankumouksellisen tie-

teiskunnallisen muutosprosessin keskeinen tekijä, sillä mikään todellinen yhteiskunnallinen muutos ei ole koskaan toteutunut ilman niitä.

6. Tästä johtuen sosialistinen yhteiskunta voidaan rakentaa vain alhaalta käsin. Tuotantoa ja työtä koskevista päätöksistä vastaavat työläisneuvostot, jotka koostuvat vaaleilla valituista ja takaisinkutsuttavista delegaateista. Muita elämänalueita koskevat päätökset tehdään koko kansan parissa toteutettujen mahdollisimman laajojen keskustelujen ja kuulemisten pohjalta. Tämä perinpohjainen, yhteiskunnan juuriin asti ulottuva demokratisointi on se, mitä tarkoitamme ”työläisvallalla”.

Itsehallinnolliset³ instituutiot ja kollektiivit tulevat olemaan se elävä rakenne, jonka puitteissa vapaa yhteiskunta toimii. Sosialismi ei ole mahdollista ilman itsehallintoa. Yksittäisistä itsehallinnollisista yksiköistä koostuva yhteiskunta ei kuitenkaan vielä itsessään, sellaisenaan, ole sosialistinen. Tämänkaltaiset yhteiskunnat voivat pysyä sortavina, epätasa-arvoisina ja epäoikeudenmukaisina. Ne voivat olla seksistisiä tai rasistisia, rajoittaa pääsyä tietoon tai omaksua kritiikittömän asenteen ”asiantuntijuutta” kohtaan. Voimme hyvinkin kuvitella tilanteen, jossa tällaisen yhteiskunnan yksittäiset yksiköt – riippumatta niiden koosta tai monimutkaisuudesta (aina kanatarhoista kokonaisuksiin mantereisiin asti) – kilpailevat keskenään ”kollektiivisina kapitalisteina”. Tällainen kilpailu vain ylläpitää vieraantumista ja luo uusia, työnjakoon perustuvia epätasa-arvon muotoja.

Todellinen vapaus on mahdollista vain, kun elämämme ei ole enää alistainen sellaisille taloudellisille, kulttuurisille ja poliittisille voimille, jotka ovat meidän ulottumattomissamme ja joilla on tapana ylläpitää kapitalistisia tai autoritaarisia sosiaalisia suhteita.

³ *Itsehallinto* (engl. self-management) viittaa tässä konkreettiseen tilanteeseen, jossa valta (poliittinen, taloudellinen ym.) on työläisillä. Työläisten itsehallinnon vastakohta on työläiskontrolli (engl. workers' control), jossa valta on nimellisesti työläisillä, mutta tosiasiallisesti ”edustavalla” etujoukolla, kuten puolueella, ”työläisvaltiolla” tai ammattiliiton johtajistolla. Suom. huom.

ta. Tästä johtuen sosialistinen yhteiskunta hävittäisi paitsi yhteiskuntaluokat, hierarkiat ja muut ylivallan rakenteet, myös sellaisen palkkatyön ja tuotannon, joka on tarkoitettu myytäväksi tai vaihdettavaksi markkinoilla. Eläminen ja työnteko perustuisivat vapaaehtoiseen yhteistyöhön, jonka tarkoituksena olisi ihmisten halujen ja tarpeiden täyttäminen. Aseistautuneiden valtioiden rajat korvattaisiin demokraattisella, koko maailman käsittävällä ihmisten yhteisöllä. Kilpailun poistamisella (ja kilpailullisten asenteiden häviämällä) olisi niin merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia, että meidän on vaikea edes kuvitella niitä.

7. Merkityksellinen toiminta tarkoittaa vallankumouksellisille kaikkea, mikä lisää massojen itseluottamusta, autonomiaa⁴, aloitteellisuutta, osallistumista, solidaarisuutta, tasa-arvopyrkimyksiä, omatoimisuutta sekä kaikkea, mikä edesauttaa edellä mainittujen asioiden selkeyttämistä. Steriiliä ja haitallista toimintaa on kaikki, mikä vahvistaa massojen passiivisuutta, niiden kyynisyyttä, niiden hierarkiaan perustuvaa eriytymistä, niiden vieraantumista sekä niiden riippuvuutta siitä, että muut tekevät asioita niiden puolesta ja tästä seuraavaa lisääntyvää alttiutta manipulaatiolle – jopa niiden taholta, jotka väitetysti edustavat massoja.

8. Historian saatossa yksikään hallitseva luokka ei ole koskaan luopunut vallastaan ilman kamppailua ja nykyiset hallitsijamme tuskin ovat poikkeus tästä. Ainoastaan kansan suuren enemmistön tietoinen ja autonominen toiminta voi riistää heidän valtansa. Sosialismin rakentaminen edellyttää tiedostavia ja osallistuvia massoja.

⁴ *Autonominen* tarkoittaa ryhmää, yksilöä tai aluetta, jolla on vapaus hallinnoida tai päättää omista asioistaan ilman ulkopuolista kontrollia. Solidarity käyttää tässä tekstissä sekä termejä *autonomia* (engl. autonomy) että *itsehallinto* (engl. self-management), mutta hieman eri konteksteissa. Yleistäen voidaan sanoa, että Solidaritylle työläisten/massojen autonomia tarkoittaa työläisten vapautta järjestäytyä ja kamppailla vapaana ammattiliittojen, puolueiden ja muiden ”byrokratioiden” vaikutusvallasta. Työläisten itsehallinto tarkoittaa Solidaritylle työläisten kollektiivista päätös- ja toimeenpanovaltaa kaikissa heitä koskevissa asioissa ja se on olennainen osa uuden sosialistisen yhteiskunnan järjestämistä. Suom. huom.

-ryhmässä. Solidarityn jäseniä osallistui yhdessä sadankomitealaisen kanssa Kreikan suurlähetystön valtaukseseen 28.4.1967. Valtaus oli protesti Kreikassa viikkoa aiemmin tapahtuneelle sotilasjuntan vallankaappaukselle.

Ideologinen perusta

Solidarity ammensi erityisesti kreikkalais-ranskalaisen filosofi Kornílios Kastoriádisin (1922–1994) teorioista. Hänet tunnetaan varsinkin Socialisme ou Barbarie -ryhmän (1948–1967) johtohahmona. Socialisme ou Barbarie oli libertaarisosialistinen ryhmä, joka koostui sekä intellektuelleista että työläisistä. Ryhmä ja sen samanniminen lehti vaikuttivat Solidarityn ohella merkittävästi esimerkiksi Situationistiseen internationaaliin ja epäsuoremmin Italian autonomiliikkeeseen.

1960-luvun puolivälissä Kastoriádis teki jyrkän irtioton marxilaisuudesta ja 1970-luvun loppupuolella myös koko sosialismin aatteesta. Tuolloin hän alkoi enenevässä määrin keskittyä politiikan sijaan akateemiseen uraansa sekä psykoanalyysiin ja abstraktimpaan filosofiaan. Solidarity ei kuitenkaan seurannut Kastoriádisia näille uusille poluille, vaan pitäytyi tämän vanhempien poliittisten teorioiden kääntämisessä ja levittämisessä. Solidarity julkaisi englanninkielisinä käännöksinä useita Kastoriádisin kirjoituksia (salanimellä **Paul Cardan**) ja teki tämän ajattelua tunnetuksi työläisten lisäksi myös laajemmalle englanninkieliselle lukijakunnalle.

Solidarityn libertaarinen sosialismi nojasi vahvasti Kastoriádisin ajatuksiin. Ensiksikin järjestö omaksui Kastoriádisilta tämän kriittiset näkemykset perinteisestä vasemmistosta, leninismistä, etujoukkoajattelusta, elitismistä, ammattiyhdistysliikkeen johdosta, byrokratiasta ja monista keskeisistä marxilaisista oppikappaleista (kuten taloudellisesta determinismistä). Toiseksi se omaksui Kastoriádisin näkemyksen, jonka mukaan suora demokra-

työläisten kokoontumisissa ja tehtaiden porteilla. Niitä myös tilattiin levitettäväksi työpaikoille. Suosituimpien pamflettien painosmäärät laskettiin tuhansissa ja niitä käännettiin useille kielille, muun muassa ranskaksi, norjaksi, ruotsiksi, puolaksi, italiaksi ja japaniksi.

Solidarity julkaisi raportteja työtaisteluista ja yhteiskunnallisista kamppailuista paikallisten kamppailuiden lisäksi myös Iso-Britannian rajojen ulkopuolelta. Myös nämä julkaisut tehtiin usein yhteistyössä paikallisten militanttien kanssa. Unohtamatta tietenkään autoteollisuutta, johon 1960- ja 70-lukujen radikaalivasemmisto kiinnitti tuolloin erityisesti huomiota. Esimerkiksi Solidarity Motor Bulletin (1973–1978) käsitteli kahdeksan numeron verran työläisten kamppailuja autoteollisuudessa ympäri maailmaa, Iso-Britanniasta aina Japaniin asti. Lisäksi mainittakoon Pallisin silminnäkijäkuvaukset Pariisiin kevään 1968 tapahtumista, Belgian yleislakosta talvella 1960-1961 ja Portugalin neilikkavalankumouksen jälkeisestä työläisten ja talonpoikien kuohunnasta vuosina 1975–1976.

Solidarity julkaisi suoraviivaisemman agitaatiokirjallisuuden lisäksi useita teoreettisempia pamfletteja. Ne käsittelivät muun muassa libertaarisosialismin teoriaa ja strategiaa, autoritaarisen vasemmiston kritiikkiä, imperialismia, työväenluokan historiaa ja modernia kapitalistista yhteiskuntaa. Järjestö myös käänsi ja uudelleenjulkaisi joitakin libertaarisosialistisia, anarkistisia ja vasemmistokommunistisia tekstejä eri kirjoittajilta, kuten **Murray Bookchinilta, John Zerzanilta, Henri Simonilta, Aleksandra Kollontailta, Ida Mettilta** ja **Victor Sergeltä**. Lisäksi Solidarity luonnollisesti julkaisi ja käänsi lukuisia ideologisen vaikuttajansa Kastoriádisin teoreettisia tekstejä.

Agitaatio- ja propagandatyön ohella Solidarityn jäsenet osallistuivat työtaisteluihin sekä erilaisiin yhteiskunnallisiin liikkeisiin, kuten talonvaltauksiin, rauhanliikkeeseen ja erilaisiin mielenosoituksiin. Solidarityllä oli 1960-luvun alussa merkittävä rooli esimerkiksi Lontoon Sadankomiteassa ja Spies for Peace

Sekä sosiaalidemokraattiset että bolševistiset järjestömallit pyrkivät rakenteillaan, aatteillaan ja toimillaan rajoittamaan tällaista tietoisuutta sekä estämään tällaista osallistumista. Ajatus siitä, että sosialismi voidaan muka saavuttaa työväenluokan ”puolesta” toimivalla eliittipuolueella (oli se kuinka vallankumouksellinen tahansa) on sekä absurdi että taantumuksellinen.

9. Emme hyväksy näkemystä, jonka mukaan työväenluokka kykenee itse vain ammattiyhdistystietoisuuteen. Me päinvastoin uskomme, että työväenluokan elinolot ja sen kokemukset tuotannossa ohjaavat työväenluokkaa jatkuvasti omaksumaan sellaisia prioriteetteja ja arvoja sekä löytämään sellaisia järjestäytymismalleja, jotka haastavat vakiintuneen yhteiskunnallisen järjestyksen ja vakiintuneet ajatusmallit. Nämä vastatoimet ovat implisiittisesti sosialistisia. Toisaalta työväenluokka on sirpaloitunut ja siltä on riistetty kommunikaatiovälineet. Työväenluokan tietoisuuden aste ja se, kuinka hyvin työväenluokka on perillä asioista, vaihtelevat riippuen siitä, mistä työväenluokan osasta kulloinkin on kyse. Vallankumouksellisen järjestön tehtävä on auttaa antamaan proletarille tietoisuudelle eksplisiittisesti sosialistinen sisältö, tarjota apua työläisille heidän kamppailuissaan, sekä auttaa eri kentillä toimivia vaihtamaan kokemuksia ja luomaan yhteyksiä toisiinsa.

10. Pidämme itseämme ainoastaan työväenluokan toiminnan instrumenttina, emme yhtenä iänikuisista johtajistoista. SOLIDARITYN tehtävä on auttaa kaikkia niitä, jotka ovat konfliktissa nykyisen autoritaarisen yhteiskuntarakenteen kanssa, ilmeni tämä konflikti sitten työpaikoilla tai yhteiskunnan tasolla yleensä. Sen tehtävä on auttaa heitä tekemään yleisiä johtopäätöksiä kokemuksestaan, muodostamaan kokonaisvaltainen kritiikki olosuhteistaan ja niiden syistä sekä kehittämään massojen vallankumouksellista tietoisuutta, joka on välttämätön yhteiskunnan perinpohjaiseksi muuttamiseksi.

Mikä ei ole näkemyksemme

sin oli perustajajäsenten ympärille kasvanut Lontoon ryhmä, joka toimi koko järjestön olemassaolon ajan. Myös Skotlannin ryhmä oli varsin pitkäikäinen.

1970-luvun puolivälissä järjestössä tapahtui isompi jakaantuminen, kun joukko jäseniä erosi liittyäkseen vasemmistokommunistiseen Communist Workers' Organisation -järjestöön. Vuonna 1977 Solidarity yhdistyi marxilaisen Social Revolution -ryhmän kanssa. Tämä kuitenkin käytännössä hajotti järjestön muutamaa vuotta myöhemmin, sillä poliittiset erimielisyydet ”uudessa” Solidarityssä olivat lopulta yhteensovittamattomia. Samoihin aikoihin Solidarityn keskeinen teoreetikko **Chris Pallis** alkoi etäännyä järjestöstä. Kansallisella tasolla järjestö lakkasi olemasta vuonna 1982. Jäljelle jäi vain Lontoon ryhmä, joka jatkoi julkaisutoimintaa vuoteen 1992 asti.

Toiminta

Solidarity oli ensi sijassa löyhä propaganda- ja agitaatio-ryhmien verkosto. Se julkaisi omaa lehteä sekä pamfletteja ja tiedotuslehtisiä. Monet sen julkaisuista käsitelivät ajankohdaisia brittiläisen työväenluokan kamppailuja työpaikoilla ja yhteiskunnassa. Yleisiä aiheita olivat esimerkiksi asunnottomuus, opiskelijaliike, lakot, tehdasvaltauksiset ja omaehtoinen ammatillinen järjestäytyminen. Usein näissä kirjoituksissa annettiin ääni tavallisille työväenluokan ihmisille ja heidän kokemuksilleen. Kirjoitustyyli oli usein maanläheinen, asiapitoinen ja selkeä, mutta ei alentuva tai populistinen. Raporteissa ääneen pääsivät niin rakennustyöläiset, siivoojat, tehdastyöläiset, opiskelijat, satamatyöläiset kuin bussikuskitkin. Jotkin näistä pamfleteista olivat järjestöön kuulumattomien työläismilitanttien kokonaan itse kirjoittamia, jolloin Solidarityn rooliksi jäi lähinnä pamflettien toimitus, kääntäminen ja jakelu. Pamfletteja ja lehtiä kaupiteltiin tuolloin tyypilliseen tapaan esimerkiksi mielenosoituksissa,

Aluksi

Tämän tekstin lähdemateriaali on koottu hajanaisista ja jokseenkin epävirallisista lähteistä. Solidaritystä ei ole kirjoitettu kattavaa historiikkia. Suurin osa julkisesta tiedosta, joka käsittelee itse järjestöä ja sen toimijoita, on yksittäisten aktiivien tai heidän tovereidensa kirjoittamia katkelmallisia muistelmia vuosikymmenten takaisista (ja joskus varsin kiistanalaisista) tapahtumista ja henkilöistä. Tekstin pohjana on käytetty pääasiassa Solidarityn vanhojen aktiivien muistelmia, muistokirjoituksia ja kattavaa Solidarityn julkaisujen arkistoa. Suurin osa näistä on luettavissa libcom.org -sivustolta. Lisäksi lähteenä on käytetty archivesautonomies.org -sivustolla anonymisointi julkaistua Solidarityn historiaa käsittelevää väitöskirjaa vuodelta 2011.

Järjestön lyhyt historia

Solidarity (1960–1992) oli pieni Iso-Britanniassa toiminut libertaarisosialistinen järjestö. Sen perusti vuonna 1960 joukko entisiä trotskilaisia, jotka oli erotettu samana vuonna trotskilaisesta Socialist Labour League (SLL) -järjestöstä. Syynä erottamiseen oli joukon kiinnostus libertaarisosialisti **Kornílios Kastoriádisin** (kansainvälisesti usein Cornelius Castoriadis) teorioihin. Solidarity toimi alunperin nimellä Socialism Reaffirmed. Järjestö vaihtoi nimensä Solidarityksi, kun se alkoi julkaista samannimistä lehteä vuonna 1961.

Solidarityn varsinainen kultakausi ajoittuu noin vuosiin 1960–1975. Parhaimmillaan järjestöllä oli noin 100 jäsentä sekä lukuisia tukijoita. Solidarity-ryhmien ja -jäsenten määrä oli huipussaan 1960-luvun lopulla ja 1970-luvun alussa, joskin ryhmät olivat autonomisia eikä virallista jäsenrekisteriä ollut. Erilaisia Solidarity-ryhmiä oli aikojen saatossa kaikkiaan noin 25 ympäri Iso-Britanniaa, mutta suurin osa niistä jäi lyhytikäisiksi. Pitkäikäi-

Julkaisimme tekstimme ”Mikä on näkemyksemme” ensimmäisen kerran vuonna 1967. Tuolloin koimme, että se oli sekä tarkka että ytimekäs yhteenveto ajatuksistamme. Vaihtoehdoista keskusteltiin ja epäselvyyksien välttämiseksi tehtiin kaikki mahdollinen. Ajattelimme, että olimme tuottaneet melko itsestään selvän tekstin. Tekstin, jonka hyväksyminen tulisi olla edellytys mihin tahansa SOLIDARITYN ryhmään kuulumiselle.

Vuosien kuluessa olemme huomanneet, että olimme väärässä. Joko tekstissä oli jotakin vikaa – tai sitten vika oli joissakuissa sen lukeneissa. Kenties vika olikin meissä – koska ajattelimme että teksti olisi itsestään selvä. Radikaalit kertoivat meille jatkuvasti, että he olivat julkilausuman kanssa samaa mieltä sanasta sanaan. Samaan hengenvetoon he kuitenkin kysyivät meiltä, miksi emme toimineet ryhmittymänä Labour-puolueessa, asuneet kommuuneissa, kampanjoineet ammattiliittojen ”vasemmistosiiven” puolesta, yllästäneet Mustia panttereita tai Karumen anti-imperialistista hallintoa Zanzibarissa tai osallistuneet Euroopan talousyhteisön vastaiseen agitaatioon. Jotkut jopa kysyivät, miksi emme puhuneet ”oikean, vallankumouksellisen leninistisen puolueen” perustamisen puolesta.

Koemme nyt, että on välttämätöntä laittaa pisteet ja pilkut paikalleen. Siksi pyrimme nyt ilmaisemaan selkeästi sellaisia ajatuksia ja kirjoittamaan auki sellaisia väittämiä, joihin aiemmin vain viittasimme. ”Mikä ei ole näkemyksemme” pyrkii selittämään niiden keskeisen sisällön. Keskustelemme myös joistakin asioista, joita ei käsitellä alkuperäisessä tekstissä. Teemme tämän välttääksemme uusia väärinkäsityksiä.

1. ”Kaikkialla maailmassa” on tarkoitettu otettavaksi kirjaimellisesti. Se ei tarkoita kaikkialla lukuun ottamatta sosiaalidemokraattista Ruotsia, Castron Kuubaa, Titon Jugoslaviaa, Israelin kibbutsijärjestelmää tai Sekou Touren Guineaa. ”Kaikkialla maailmassa” sisältää Venäjän ennen Stalina, Stalinin kaudella ja Stalinin kauden jälkeen. Siihen sisältyy Ben Bellan ja Boumediennen Algeria, Uzbekistanin

kansantasavalta ja Pohjois-Vietnam. ”Kaikkiällä maailmassa” sisältää myös Albanian (ja Kiinan).

Kommenttimme nyky-yhteiskunnasta koskevat myös kaikkia edellä mainittuja maita siinä missä Yhdysvaltoja ja Iso-Britanniaakin (oli maassa sitten labour- tai konservatiivihallitus). Kun puhumme etuoikeutetusta vähemmistöstä, joka ”hallitsee tuotantovälineitä” ja joka ”käyttää valtion koko koneistoa” pitääkseen itsensä vallassa, esitämme universaalin kritiikin. Näemme, ettei tähän kritiikkiin ole tällä hetkellä poikkeuksia.

TÄSTÄ SEURAA SE, että emme pidä yhtäkään näistä maista sosialistisena. Tämän vuoksi emme toimi ikään kuin meillä olisi jonkinasteisia epäilyksiä siitä, että ne ovat jotakin muuta kuin mitä ovat: hierarkkisesti organisoituja luokkayhteiskuntia, jotka perustuvat palkkaorjuuteen ja riistoon. Niiden samaistaminen sosialismiin – edes epämuodostuneina muunnelmina – on loukkaus itse sosialismin ideaa kohtaan. Tämä samaistaminen on sitä paitsi loputtoman mystifikaation⁵ ja hämmennyksen lähde. Tästä perusväittämästä seuraa myös se, ettemme kannata Kiinaa kamppailussa Venäjää vastaan tai Venäjää kamppailussa Kiinaa vastaan (tai vaihtoehtoisesti ensin toista ja sitten toista). Siitä seuraa myös se, että pidättäydymme liittymästä sekalaiseen kuoroon, joka vaatii lisää idän ja lännen välistä kauppaa, lisää huippukokouksia tai lisää ping pong -diplomatiaa⁶.

Kaikkiällä maailmassa hallitsijat sortavat hallittuja ja vainoavat aitoja vallankumouksellisia. Jokaisessa maassa kansan pääviholli-

⁵ *Mystifikaatio* (engl. *mystification*) viitanee tässä tekstissä marxilaiseen teoriaan, jonka mukaan porvaristo pyrkii hämärtämään kapitalististen tai sosialisten suhteiden alkuperää ja esittämään ne ”luonnonlakeina”, ei toiminnan tietoisena tuloksena. Tämä puolestaan on este kriittiselle ajattelulle ja luokkatietoisuuden kehittymiselle. Suom. huom.

⁶ *Ping pong -diplomatia* viittaa Yhdysvaltojen ja Kiinan lähentymiseen urheiludiplomaattisen prosessin seurauksena vuosina 1971–72. Prosessi sai alkunsa maiden pöytätennisjoukkueiden pelaajien ystävystytyä Japanin Nagoyan maailmanmestaruuskisoissa. Suom. huom.

Solidarityn historiikki

tenkaan ole taka-ajatuksia tai salaisia pyrkimyksiä ja tavoitteita. Siksi emme myöskään järjestäydy ikään kuin meillä sellaisia olisi.

nen on sen oma hallitseva luokka. Vain tämä voi tarjota perustan aidolle sorrettujen internationalismille.

2. Sosialismia ei ole sama asia kuin ”sellaisten puolueiden valtaannousu, jotka väittävät edustavansa työväenluokkaa”. Poliittinen valta on huijausta, mikäli työväki ei ota tuotantoa haltuun ja kykene pitämään sitä hallussaan. Mikäli se kykenee ottamaan tämän vallan, niin siinä tapauksessa tätä valtaa käyttävät elimet (työläisneuvostot) sekä tekevät tarvittavat poliittiset päätökset että toteuttavat ne. TÄSTÄ SEURAA SE, ettemme aja ”parempien” tai ”vallankumouksellisempien” poliittisten puolueiden perustamista, joiden tehtävänä säilyisi ”valtiovallan kaappaaminen”. Puolueen valta saattaa kasvaa kiväärin piipusta. Työväenluokan valta kumpuaa siitä, että se hallinnoi taloutta ja yhteiskuntaa kokonaisuudessaan.

Socialismia ei voi rinnastaa ”tuotantovälineiden kansallistamisen” kaltaisiin toimenpiteisiin. Nämä voivat auttaa erilaisten luokkayhteiskuntien hallitsijoita rationalisoimaan omaa riiston järjestelmäänsä ja ratkaisemaan omat ongelmansa. Kieltäydymme valitsemasta sellaisten vaihtoehtojen välillä, jotka luokkaviihollisemme on määritellyt. TÄSTÄ SEURAA SE, ettemme vaadi hallituksilta kansallistamistoimia (tai totta puhuen mitään muutakaan), olivat nämä hallitukset sitten ”oikeistolaisia” tai ”vasemmistolaisia”.

Kohdassa 2 viitataan siihen, että kapitalismi voi kehittää tuotantovälineitä yhä pidemmälle. Se voi kohottaa elintasoja, mutta sillä on hintansa. Kummassakaan näistä ei kuitenkaan ole mitään sosialistista. Jokainen, joka haluaa saada kolme kunnan aterialla päivässä ja varmuuden jatkuvasta työllistymisestä, voi löytää ne mistä tahansa hyvin toimivasta vankilasta. TÄSTÄ SEURAA SE, ettemme tuomitse kapitalismia ensisijaisesti sen perusteella, että se vastaa näihin tarpeisiin vain osittain. Meille sosialismissa ei ole kyse transistoriradioiden vaatimisesta vangeille. Siinä on kyse itse teollisen vankilan tuhoamisesta. Kyse ei ole vain leveämmästä leivästä, vaan siitä, kuka pyörittää leipomoa.

Lopuksi kohdassa 2 korostetaan niitä lukuisia tapoja, joilla järjestelmä ikuistaa itsensä. Kun siinä mainitaan propaganda ja poliisi, koulut ja vankilat sekä perinteiset arvot ja perinteiset moraalikäsitkset, painotetaan siinä erästä tärkeää estettä vapaan yhteiskunnan saavuttamiselle. Kohdassa 2 viitataan siihen tosiasiaan, että suuri enemmistö riistetyistä ja manipuloiduista on sisäistänyt ja suurelta osin hyväksynyt järjestelmän normit ja arvot sekä pitää niitä luonnostaan rationaalisina. Näitä ovat esimerkiksi sellaiset perusideat kuin hierarkia, yhteiskunnan jako käskijöihin ja käskettäviin, palkkatyö ja sukupuoliroolien kahtiajako. Kaikesta edellä mainitusta johtuen TÄSTÄ SEURAA SE, että torjumme vajavaisina (ja siten epätarkkoina) sellaiset näkemykset, joiden mukaan järjestelmän pysyvyys johtuu pelkästään poliisirepressiosta tai eri ammattiliitto- ja puoluejohtajien ”petturuudesta”.

Arvokriisi ja lisääntyvä auktoriteettisuhteiden kyseenalaistaminen ovat joka tapauksessa kasvava ilmiö nyky-yhteiskunnassa. Näiden kriisien kärjistyminen on eräs sosialistisen vallankumouksen edellytyksistä. Sosialismi on mahdollista vasta kun ihmisten enemmistö ymmärtää yhteiskunnallisen muutoksen tarpeen, tulee tietoisesti kyvystään muuttaa yhteiskuntaa, päättää käyttää kollektiivista voimaansa tämän päämäärän puolesta ja tietää, millä korvata vallitseva järjestelmä. TÄSTÄ SEURAA SE, että torjumme sellaiset analyysit (kuten kaikenlaiset leninistiset ja trotskilaiset analyysit), jotka määrittelevät ”johtajuuskriisin” modernin yhteiskunnan keskeiseksi kriisiksi. Kaikki nämä analyysit ovat kuin armeijaa etsiviä kenraaleja, joille värvättyjen määrä on menestyksen pääasiallinen arvioimisperuste. Meille vallankumouksellisessa muutoksessa on kyse tietoisuudesta: tietoisuudesta joka tekee kenraaleista tarpeettomia.

3. Kun viittaamme ”perinteisiin vasemmistopuolueisiin”, tarkoitamme muitakin kuin sosiaalidemokraattisia ja ”kommunistisia” puolueita. Tällaiset puolueet ovat hallinnoineet, hallinnoivat ja tulevat hallinnoimaan riistäviä luokkayhteiskuntia. ”Perinteisiin vasemmistopuolueisiin” luemme myös ”perinteiset vallanku-

mään ”eksplisiittiseksi” monien nykypäivän kamppailujen ”implisiittinen” sosialistinen luonne.)

10. Tämän kohdan on tarkoitus tehdä ero SOLIDARITYN ja perinteisen mallin mukaisten järjestöjen välille. Emme ole johtajisto, emmekä pyri sellaiseksi. Koska emme halua johtaa tai manipuloida muita, meillä ei ole käyttöä hierarkkisille tai manipuloiville mekanismeille omissa riveissämme. Uskomme työväenluokan ideologiseen ja järjestölliseen autonomiaan. Siksi emme voi kieltää sellaista autonomiaa itse Solidarity-liikkeen sisällä. Meidän tulee päinvastoin kannustaa siihen.

Toisaalta me todellakin haluamme vaikuttaa muihin ja levittää SOLIDARITYN näkemyksiä (ei vain mitä tahansa näkemyksiä) mahdollisimman laajalle. Tämä edellyttää yksilöiden tai ryhmien koordinoitua toimintaa: sellaisten ryhmien ja yksilöiden, jotka kykenevät omaehtoiseen toimintaan ja löytämään oman osallistumisen tasonsa ja omat toimintakenttensä. Koordinaatiotyökalujen tulee olla joustavia ja vaihdella sen mukaan, millaista koordinaatiota tarvitaan.

Emme torju järjestäytymistä sillä perusteella, että siihen väistämättä sisältyy byrokratiaa. Mikäli ajattelisimme niin, sosialistinen näkökulmamme olisi mahdoton. Me päinvastoin pidämme kiinni siitä, että vain sellaiset järjestöt, jossa kaikki jäsenet ymmärtävät järjestön mekanismit (ja niiden seuraukset), voivat tarjota puitteet demokraattiseen päätöksentekoon. Vallankumouksellisten ryhmien byrokratisoitumista vastaan ei ole olemassa institutionaalisia takuita. Ainoa takuu on niiden jäsenten alinomainen tietoisuus ja omaehtoinen mobilisaatio (engl. self-mobilization). Olemme kuitenkin tietoisia siitä vaarasta, että vallankumouksellisista ryhmistä voi tulla ”päämäärä sinänsä”. Menneisyudessa uskollisuus ryhmiä kohtaan on usein korvannut uskollisuuden ideota kohtaan. Olemme ensisijaisesti sitoutuneet yhteiskunnalliseen vallankumoukseen – emme mihinkään tiettyyn poliittiseen ryhmään, emme edes SOLIDARITYYN. Järjestörakenteemme tulee tietenkin ilmentää keskinäisen avun ja tuen tarvetta. Meillä ei kui-

9. Torjumme Leninin ajatuksen, jonka mukaan työväenluokka voi kehittää vain ammattiyhdistystietoisuuden (tai reformistisen tietoisuuden). TÄSTÄ SEURAA SE, että torjumme leninistisen säännön, jonka mukaan sosialistinen tietoisuus täytyy tuoda kansalle työväenluokan ulkopuolelta tai poliittisten spesialistien – eli ammattivallankumouksellisten – pitää pakottaa se osaksi liikettä.

Joukkojen tietoisuus (engl. mass consciousness) ei kuitenkaan koskaan ole sama asia kuin teoreettinen tietoisuus, joka on peräisin yksilöllisestä kirjojen opiskelusta. Moderneissa teollisuusyhteiskunnissa sosialistinen tietoisuus nousee yhteiskunnallisen elämän todellisista olosuhteista. Nämä yhteiskunnat luovat olosuhteet niitä vastaavalle tietoisuudelle. Toisaalta ne yleensä rajoittavat tämän tietoisuuden saavuttamista, koska ne ovat luokkayhteiskuntia. Tämä on se keskeinen vaikea pulma ja haaste, jonka nykypäivän vallankumoukselliset joutuvat kohtaamaan.

Tietoisille vallankumouksellisille on olemassa rooli. Ensinnäkin heidän roolinsa on henkilökohtaista osallistumista omassa elinpiirissä ja mahdollisuuksien mukaan omalla työpaikalla. (Tässä suurin vaara on ”mitä prolempi sen parempi” -asenteen omaksumisessa. Se saa ihmiset uskomaan, ettei heillä ole paljoakaan toimintamahdollisuuksia, mikäli he eivät ole teollisuustyöläisiä. Vaihtoehtoisesti se saa heidät esittämään jotain, mitä he eivät ole. Tämä johtuu virheellisestä käsityksestä, jonka mukaan ainoastaan teollisuuteen liittyvillä kamppailun kentillä on merkitystä.) Toiseksi heidän roolinsa on avustaa muita kamppailuja käyviä tahoja. Tällöin niille tarjotaan apua tai sellaista tietoa, johon niiltä on evästy pääsy. (Tässä suurin vaara on ”molempien etuja ajavan” avun tarjoaminen. Tällöin ”avun” tarjoamisen päämääränä on yhtä lailla uusien militanttien rekrytoiminen vallankumoukselliseen järjestöön kuin voitto siinä kamppailussa, jossa he ovat mukana.) Lopuksi, heidän roolinsa on osoittaa ja selittää vahva yhteys sosialististen päämäärien ja ihmisten pyrkimysten välillä. Tässä tulee käyttää apuna ihmisten omia kokemuksia ja tarpeita. (Tätä tarkoitamme kun sanomme, että vallankumouksellisten tulee auttaa teke-

moukselliset” eli lukuisat leninistiset, trotskilaiset ja maolaiset ryhmät. Ne ovat sekä valtiokapitalistisen ideologian välittäjiä että repressiivisen valtiokapitalistisen valtakoneiston ydinryhmän alkioita.

Nämä ryhmät ennakoivat vaihtoehtoisia riiston tapoja. Niiden kritiikki sosiaalidemokraattista, ”stalinistista” tai ”revisionistista” vasemmistoa kohtaan saattaa vaikuttaa riittävän vihamieliseltä. Ne eivät kuitenkaan koskaan käsittele perusasioita (kuten päätöksen tekorakennetta, todellisen vallan keskusta, Puolueen ensisijaisuutta, hierarkian olemassaoloa, lisäarvon maksimointia, palkkatyön ikuistamista ja epätasa-arvoa). Tämä ei ole sattumaa, vaan johtuu siitä tosiseikasta, että nämä ryhmät ovat itse hyväksyneet kyseiset perusasiat. Porvarillinen ideologia on levinnyt paljon laajemmalle kuin mitä monet vallankumoukselliset luulevat ja se on itse asiassa tunkeutunut syvälle heidän ajatteluunsa. Tässä mielessä Marxin väite, että ”hallitsevan luokan ajatukset ovat jokaisena aikakautena hallitsevia ajatuksia”, on paljon todempi kuin Marx olisi koskaan voinut kuvitella.

Mitä tulee autoritaariseen luokkayhteiskuntaan (ja libertaarisozialistiseen vaihtoehtoon), perinteinen vasemmisto on osa ongelmaa, ei ratkaisua. Ne, jotka hyväksyvät sosiaalidemokraattisen tai bolševistisen ideologian, ovat itse joko vallitsevan mystifikaation uhreja (ja tämä mystifikaatio tulisi purkaa) tai luokkavallan tietoisia kannattajia ja uudenlaisen tulevan luokkavallan hyötyjiä (ja heidät tulisi paljastaa armotta). Kummassakin tapauksessa TÄSTÄ SEURAA SE, että siinä ei ole mitään ”lahkolaista”, kun systemaattisesti ilmaisemme vastalauseemme sille, mitä nämä ideologiat edustavat. Mikäli emme tekisi näin, se olisi sama asia kuin että tukahduttaisimme kritiikkimme, joka koskee puolta koko vallitsevasta yhteiskunnallisesta järjestyksestä. Se tarkoittaisi osallistumista vallitsevaan perinteisen politiikan mystifikaatioon (jossa sanotaan yhtä ja tehdään toista) sekä itsenäisen poliittisen olemassaolomme perustavanlaatuista kieltämistä.

4. Perinteisiä puolueita ei voida ”uudistaa”, ”kaapata” tai muuttaa työväenluokan vapautuksen työkaluiksi. Emme myöskään halua langeta kaksoispuheeseen ja kaksoisajatteluun. TÄSTÄ SEURAA SE, ettemme lankea sellaiseen toimintaan, jossa ”tuetaan kriittisesti” työväenpuoluetta (engl. Labour Party) vaalien alla ja vaaditaan ”työväenpuoluetta valtaan” vaalien välillä. Yleisesti ottaen emme myöskään lankea turhien toiveiden ruokkimiseen vain jotta voisimme saada ihmiset myöhemmin luopumaan niistä, kun olemme ensin ”antaneet heille omakohtaisen kokemuksen” niiden valheellisuudesta. Työväenpuolue ja kommunistipuolueet saattavat olla marginaalisesti parempia kuin konservatiivipuolue, kun kyse on yksityisomisteisen kapitalismin ohjaamisesta kohti valtiokapitalismia. Perinteiset vallankumoukselliset suoriutuisivat varmasti tehtävästä ylivoimaisesti paremmin kuin mikään näistä puolueista. Meiltä ei kuitenkaan odoteta, että tekisimme mitään tällaista valintaa: vallankumouksellisten rooli ei ole toimia uusien sorron muotojen kättilöinä. TÄSTÄ SEURAA SE, että taistelemme mieluummin sen puolesta, mitä haluamme (siinäkin tapauksessa ettemme heti saakaan sitä), kuin että taistelisivimme jonkin asian puolesta, jota emme halua ja saisimme sen.

Ammattiliittobyrokratia on kehittyvien valtiokapitalististen yhteiskuntien olennainen komponentti. Kun ammattiyhdistysjohtajat manipuloivat työväenluokan kamppailuja tai pyrkivät käyttämään niitä omaksi edukseen, kyse ei ole ”pettämisestä” tai ”periaatteiden myymisestä”. Kun he pyrkivät lisäämään aineellisia palkkioitaan tai pidentämään hallintokausia, joiden välillä he joutuvat alistumaan vaaleihin, he eivät ole ”pettureita”. He päinvastoin toimivat loogisesti ja omien intressiensä mukaan: nämä intressit vain sattuvat olemaan toiset kuin työväenluokalla. TÄSTÄ SEURAA SE, ettemme kehota ihmisiä valitsemaan ”parempia” johtajia, ”demokratisoimaan” ammattiliittoja tai luomaan uusia. Nämä uudet ammattiliitot tulisivat tämän päivän olosuhteissa kokemaan täysin saman kohtalon kuin vanhatkin. Nämä kaikki ovat epäolennaisuuks-

taa jatkuva ja raskas institutionaalinen väkivalta. Sen lisäksi sellaisten yhteiskuntien hallitsijat ovat aina turvautuneet suoraan fyysiseen repressioon, kun heidän valtansa ja etuoikeutensa ovat aidosti uhattuina. Vastauksena hallitsevan luokan repressiolle kannatamme kansan oikeutta itsepuolustukseen, kaikin tarkoituksenmukaisin keinoin.

Hallittujen epävarmuus ja hämmennys kasvattaa hallitsijoiden valtaa. Heidän valtansa voidaan nujertaa vain omalla vallallamme. Se on tietoisien ja itseensä luottavan enemmistön valtaa. Enemmistön, joka tietää mitä haluaa ja pyrkii päättäväisesti saamaan halunsa. Moderneissa teollisuusyhteiskunnissa tällaisen enemmistön valta löytyy sieltä, missä tuhannet kokoontuvat päivittäin myymään työvoimaansa tavaroiden ja palveluiden tuottamiseksi.

Sosialismi ei voi olla vallankaappauksen tai jonkin palatsin valtaamisen seurausta. Se ei voi olla seurausta jonkin puolueen päämajan tai pääpoliisiaseman räjäytyksestä, joka tehdään ”kansan puolesta” tai ”massojen lujittamiseksi”. Epäonnistuuksaan se luo vain marttyyreja ja myyttejä – ja lietsoo repression voimistumista. ”Onnistuuksaan” vallankaappaajat vain korvaisivat hallitsevan vähemmistön toisella. He toisin sanoen loisivat vain uudenlaisen riistävän yhteiskunnan. Sosialismia eivät voi myöskään panna alulle sellaiset järjestöt, jotka on rakennettu autoritaaristen, hierarkkisten, byrokraattisten tai puolisoitilallisten mallien mukaan. Tällaiset järjestöt ovat panneet alulle (ja ”onnistuuksaan” todennäköisesti lujittavat) vain sellaisia yhteiskuntia, jotka muistuttavat niitä itseään.

Yhteiskunnallinen vallankumous ei ole mikään Puolueen asia. Se tulee olemaan seurausta valtavan enemmistön toiminnasta, joka toimii valtavan enemmistön intressien puolesta. Sosiaalidemokratian ja bolševismin epäonnistumisessa on kyse koko politiikan konseptin epäonnistumisesta. Konseptin, jonka mukaan sorretut voivat luottaa siihen, että joku muu kuin he itse vapauttaisi heidät. Tämä opetus on asteittain nousemassa massojen tietoisuuteen ja valmistaa maaperää liberaariselle vallankumoukselle.

merkittäviä (sillä ne olivat kamppailuja byrokratiaa vastaan ja pyrkimyksiä itsehallintoon sekä itäisessä että läntisessä kontekstissa).

Nämä mittatikut auttavat myös selkeyttämään asennettamme erilaisiin teollisuuden työkiistoihin. Vaikka suurin osa näistä haastaa työnantajan, osalla niistä on syvempi sosialistinen sisältö kuin toisilla. Miksi esimerkiksi ”epävirallisilla” työoloihin kohdistuvilla toimilla, joita käydään rivijäsenten tarkan kontrollin alaisuudessa, on yleensä syvempi merkitys kuin ”virallisilla” toimilla, jotka koskevat palkkakysymyksiä ja joita ohjaavat ammattiliittobyrokraatit jossain kaukana? Kun kysymyksessä on sosialistisen tietoisuuden kehitys, on perustavanlaatuisen tärkeää, kuinka kamppailua käydään ja mitä se koskee. Sosialismissa on loppujen lopuksi kysymys siitä, kuka tekee päätökset. Uskomme, että tätä asiaa täytyy painottaa, minkä tulee tapahtua käytännössä ja tästä hetkestä alkaen.

Työkiistoja koskevissa selonteoisamme noudatamme periaatetta, ettei todellisuutta voi kaunistella. On hyödyllisempää analysoida rehellisesti todellisia vaikeuksia kuin elää mielikuvitusmaailmassa, jossa toiveet ja todellisuus sekoittuvat. TÄSTÄ SEURAA SE, että pyrimme välttämään ”voittoisia” (todellisuudessa manipuloivia) äänenpainoja, jotka rasittavat suurta osaa työpaikkaraportoinnista¹³ ja niin monia perinteisten vallankumouksellisten ”interventioista”.

Lopuksi voidaan todeta, että seitsemännessä kohdassa mainittuihin asioihin sisältyy syvällisiä johtopäätöksiä, jotka ovat merkityksellisiä omalle järjestöllemme. Näitä ovat omaehtoisien toiminnan painotus sekä varoitukset haitallisista vaikutuksista, jotka johdetaan manipulaatiosta ja substitutionismista tai riippuvuussuhteesta, jossa muut tekevät asioita jonkun toisen puolesta.

8. Emme ole pasifisteja. Meillä ei ole illuusioita siitä, keitä meillä on vastassamme. Kaikissa luokkayhteiskunnissa sorrettuja rasit-

¹³ *Työpaikkaraportointi* (engl. industrial reporting). Vasemmistolaisessa kontekstissa työpaikkaraportti on työoloja ja työläisten kamppailuja työpaikalla kuvaava tiedonanto (esim. puhe tai teksti). Työpaikkaraporttien sävy on yleensä poleeminen ja agitoiva. Suom. huom.

sia. Niistä voivat innostua vain sellaiset, jotka eivät ole kyenneet ymmärtämään ongelman todellisia juurisyitä.

Mitä todella tarvitaan, on keskittymistä myönteiseen työhön, jossa rakennetaan vaihtoehtoa (sekä ihmisten mielissä että todellisuudessa), nimittäin autonomisia työpaikkajärjestöjä. Ne ovat alhaalta käsin kontrolloituja ja kytköksissä muihin saman teollisuudenalan järjestöihin sekä muuallekin. Tällaiset järjestöt päätyvät ennemmin tai myöhemmin joko konfliktiin sellaisten olemassa olevien järjestöjen kanssa, jotka väittävät edustavansa työväenluokkaa (ja tässä vaiheessa olisi ennenäikaista määritellä tämän konfliktin mahdolliset muodot) tai ne sivuuttavat vanhat järjestöt kokonaan.

5. Tässä kohdassa tehdään näkyväksi se, miten käsityksemme sosialismista eroaa useimmista tämän päivän vallitsevista käsityksistä. Meille sosialismissa ei ole kysymys vain talouden uudelleenjärjestämisestä, joka ”väistämättä” tuo mukanaan muita etuja ilman, että niiden puolesta täytyy tietoisesti taistella. Se on kokonaisvaltainen visio täysin erilaisesta yhteiskunnasta. Tällainen visio on kytköksissä siihen perusteelliseen kapitalismikritiikkiin, johon olemme aiemmin viitanneet.

Sosiaalidemokraatit ja bolševikit tuomitsevat tasa-arvon ”utopistisena”, ”pikkuporvarillisena” tai ”anarkistisena”. He torjuvat vapauden kannattamisen ”abstraktina” ja vastavuoroisen tunnustus-suhteen ”liberaalina humanismina”. He myöntävät, että lopullinen tavoite on kaikkien yhteiskunnallisten suhteiden radikaali muutos. He eivät kuitenkaan näe sitä olennaisena osana itse prosessia, joka tavoittelee mielekästä muutosta.

Kun puhumme siitä, miten ihmiset ymmärtävät ympäristönsä ja itsensä, tarkoitamme asteittaista kaikkien myyttien ja kaikenlaisien väärin tietoisuuksien hylkäämistä (uskonnon, nationalismin, patriarkaalisten asenteiden, uskon hierarkioiden rationaalisuuteen jne.). Inhimillisen vapauden edellytys on ymmärrys kaikesta siitä, mikä rajoittaa tätä vapautta. Myönteinen itsetietoisuus viittaa sellaisen kroonisen kaksijakoisen tilan asteittaiseen hajoamiseen, jos-

sa useimmat ihmiset pystyvät – ehdollistamisen ja muiden mekanismien ansiosta – omaksumaan keskenään ristiriitaisia ajatuksia.

Se tarkoittaa johdonmukaisuuden hyväksymistä sekä keinojen ja päämäärien suhteen hahmottamista. Se tarkoittaa niiden paljastamista, jotka järjestävät ”työläiskontrollia” käsitteleviä konferensseja, joissa puhujina ovat eliniäksi valitut ammattiliittovirkailijat. Se tarkoittaa, että selitetään auki epäjohdonmukaisuudet ”kansankapitalismissa”, ”parlamentarisessa sosialismissa”, ”kristillisessä kommunismissa”, ”anarkosionismissa”, ”puoluejohtoisissa työläisneuvostoissa” ja muussa vastaavassa roskassa. Se tarkoittaa ymmärrystä siitä, ettei ei-manipulatiivista yhteiskuntaa voida saavuttaa manipuloivilla keinoilla eikä luokatonta yhteiskuntaa voida saavuttaa hierarkkisilla rakenteilla. Tämä on yritys sekä hankkia syvämpi ymmärrys asioista että levittää sitä. Tämä yritys tulee olemaan vaikea ja pitkäkestoinen. Se tullaan epäilemättä torjumaan ”intellektuaalisena teoretisointina” kaikkien ”voluntarististen” ja ”aktivististen” suuntausten taholta, jotka etsivät oikotietä luvattuun maahan ja ovat kiinnostuneempia liikkeestä kuin suunnasta.

Mielestämme ihmisten pitäisi ymmärtää, mitä he ovat tekemässä. TÄSTÄ SEURAA SE, että torjumme monet niistä lähestymistavoista, jotka ovat liikkeessä nykyisin kovin yleisiä. Käytännössä se tarkoittaa, että vältämme vallankumouksellisten myyttien käyttöä ja sellaisiin manipuloituihin yhteenottoihin turvautumista, joiden tarkoituksena on tietoisuuden kohottaminen. Näiden molempien taustalla on se yleensä jäsentymätön oletus, etteivät ihmiset kykene ymmärtämään yhteiskunnallista todellisuutta eivätkä toimimaan omien etujensa puolesta.

Koska torjumme vallankumoukselliset myytit, torjumme myös ennalta määrätyt poliittiset lokeroinnit. Emme kaipaa jumalia: emme edes niitä, jotka kansoittavat marxilaisten tai anarkistien jumalten temppeleitä. Emme elä sen paremmin vuoden 1917 Pietarissa kuin vuoden 1936 Barcelonassakaan. Olemme oma itsemme: olemme seurausta perinteisen politiikan pirstoutumisesta. Pitkälle teol-

Vanha järjestelmä tekee paluun, jos sitä vastaan ei varta vasten taistella. Me kaikki olemme mukana muutosprosessissa – ja se alkaa tässä ja nyt. Se edellyttää jatkuvaa ja tietoista kulttuurivallankumousta. Tässä kulttuurivallankumouksessa – toisin kuin Kiinan tapauksessa – ei tule olemaan minkään sortin tabuja eikä yrityksiä miltään taholta (ilman pistimiä tai niiden avulla) rajoittaa sitä, millä alueilla kritiikki, kokeilu tai väittely on ”sallittua”.

7. Tämä on ehkä kaikkein tärkein ja vähiten ymmärretty kohta koko julkilausumassa. Se on avainasemassa siinä, miten ymmärrämme käytännön työmme. Siinä määritellään mittatikut, joiden avulla voimme lähestyä jokapäiväistä poliittista elämää sekä käyttää henkisiä ja fyysisiä resurssejamme rationaalisesti. Siinä selitetään, miksi pidämme joitakin kysymyksiä merkittävänä samalla kun hylkäämme toiset epäoleellisina. Siinä selitetään tekstimme sisältö, oman johdonmukaisuutemme rajoissa.

Emme pidä tiettyjä kysymyksiä tärkeinä suhteessa asenteisiin ja kykyihin, joita pyrimme kehittämään. Siksi suhtaudumme näihin kysymyksiin innottomasti. Näitä ovat esimerkiksi eduskuntat tai ammattiliittovaalit (muiden saaminen tekemään asioita puolestamme), Euroopan talousyhteisö tai valuuttakriisit (puoluesidonnainen osallistuminen hallitsijoiden ongelmiin ei auta hallittuja) tai kamppailu Irlannissa¹² tai lukuisat vallankaappaukset Afrikassa (”puolen valitseminen” kamppailuissa, joita käydään täysin taantumuksellisen väärän tietoisuuden alaisuudessa). Emme voi jättää huomiotta näitä tapahtumia ilman, että jätämme huomiotta osan todellisuutta. Voimme kuitenkin olla antamatta niille tunnustusta siitä, että niillä olisi jotain tekemistä sosialismin kanssa, koska niillä ei ole. Sitä vastoin ajatteleme, että Unkarin vuoden 1956 vallankumous ja Ranskan toukokuun 1968 tapahtumat olivat hyvin

¹² Viitataan Pohjois-Irlannin nationalistisia ja etnisiä piirteitä sisältäneeseen poliittiseen ja aseelliseen konfliktiin (1960-luvulta vuoteen 1998). Suom. huom.

taloutta painottavissa määritelmässä. Siinä pyritään myös pelastamaan ”itsehallinnon” käsite niiden kynsistä, jotka ovat pyrkineet alentamaan sen arvoa. Tämä alentamisen halu on johtunut useista erilaisista (ja usein ristiriitaisista) syistä. Kohdassa on kuitenkin kyse muustakin. Se herättää kiusallisia kysymyksiä, kuten: ”mikä on tämä ’itse’, jonka tulee olla itsehallinnollinen?” Rasistinen tai seksistinen ”itse” ei voi hävittää rasismia tai seksismia, olkoon kuinka itsehallinnollinen tahansa. Hierarkian hyväksyvä ”itse” tulee edistämään hierarkioiden esiinnousua. Enemmistön tietämättömyys sekä sallii harvojen toteuttaman manipuloinnin että vahvistaa sitä.

Mikäli yhteiskunta todella on itsehallinnollinen, niin kaikkien kollektiivisen elämän muotojen tulee olla kansan demokraattisessa kontrollissa. Jos markkinavoimat jatkavat olemassaoloaan, ne irrottavat työn piirin työhön osallistuvien kontrollista. Sellaiset voimat ikuistaisivat tuottajien vieraantumisen tuotteistaan. Ne ikuistaisivat myös asiantilan, jossa ihmiset käyvät-töissä-saadakseen-rahaa-jotta-he-voivat-ostaa-tavaroita-jotka-pitävät-heidät-hengissä-jotta-he-voivat-käydä-töissä ja niin edelleen, loputtomiin.

Taloudellinen kilpailu ”itsehallinnollisten” yksiköiden välillä palauttaisi väistämättä hierarkkiset yhteiskunnalliset rakenteet. Itsehallinto tuotannossa tarkoittaa siten tuottajien täydellistä kontrollia tuotteisiinsa, sekä myyntiin tai vaihtoon tähtäävän tuotannon loppua. Itsehallinnollinen yhteiskunta pyrkiisi jatkuvasti ylittämään työn ja leikin välisen jaon. Se mahdollistaisi ilon, jota luova toiminta tuottaa, ja myös hyötyisi tästä toiminnasta taloudellisesti.

Uuden yhteiskunnan sosiaaliset instituutiot¹¹ eivät kehity (tai edes selviydy) kapitalismilta perityn arvojärjestelmän puitteissa.

¹¹ *Sosiaalinen instituutio* (engl. social institution). *Käytäntö, status tai jokin muu sosiaalisen tason ilmiö, jota sosiaalinen toiminta pitää yllä*. Lähde: Tieteen termipankki 5.10.2025: Nimitys:sosiaalinen instituutio. Suom. huom.

listuneessa maailmassa. 1900-luvun jälkipuoliskolla. Juuri tällaisen yhteiskunnan ongelmiin ja konflikteihin meidän tulee kyetä vastaamaan.

Vaikka miellämme itsemme osaksi ”libertaarista vasemmistoa”, eroamme kuitenkin useimmista ”kulttuuristen” tai ”poliittisten” alakulttuurien suuntauksista. Meillä ei ole mitään yhteistä esimerkiksi sellaisten pikku liikemiesten kanssa, jotka kukoistavat keskellä yleistä sekaannusta. Jotka samanaikaisesti markkinoivat niin itämaista mystiikkaa, mustaa magiaa, huume-kulttia kuin seksuaalista hyväksikäyttöä (joka naamioidaan seksuaaliseksi vapautumiseksi) maustettuna reilulla annoksella populistista mytologiaa. Heidän tapansa levittää myyttejä ja tukensa ”ei-lahkolaiselle politiikalle” eivät estä heitä tosiasiaa omaksumasta monia taantumuksellisia näkökantoja, vaan itse asiassa ajavat heitä siihen. Nämä suuntaukset nojaavat järjettömään iskulauseeseen ”Tukekaa taistelevaa kansaa”, kun ne vaativat tukea nationalismin eri muodoille (jotka ovat nykyisin aina taantumuksellisia), kuten kummallekin IRA:lle⁷ ja kaikille kansallisille vapautusrintamille.

Toiset suuntaukset, jotka kutsuvat itseään ”libertaarimarxilaisiksi”, kärsivät keskiluokkaisesta syyllisyydentunteesta. Tämä tekee ne alttiiksi työväenluokan idealisoinnille. Tästä huolimatta niiden käytännön toiminta on sekä reformistista että substitutionistista⁸. Ne esimerkiksi tukevat (mikä on aivan oikein) kamppailuja, joilla on rajatut tavoitteet, kuten talonvaltaajien ja sosiaaliturvan hakijoiden liittojen (engl. claimants unions) kamppailuja. Tällöin ne eivät useinkaan anna painoarvoa niille vallankumoukselli-

⁷ *IRA*, Irlannin tasavaltalaisarmeija (engl. Irish Republican Army). Jakaantui kahtia vuonna 1969: marxilaiseen (OIRA) ja vasemmistolaisesti suuntautuneeseen (PIRA) järjestöön. Suom. huom.

⁸ *Substitutionismi* (engl. substitutionism). Termi viittaa marxilaiseen teoriaan vallankumouksellisen puolueen ja työväenluokan suhteesta, jossa puolueen toiminta korvaa työväenluokan kollektiivisen toiminnan. Tämä on ristiriidassa klassisen marxismin teesin kanssa, jonka mukaan ”työväenluokan vapautus on työväenluokan itsensä tehtävä”. Suom. huom.

sille johtopäätöksille, joita tällainen kollektiivinen suora toiminta väistämättä tuottaa. Historiallisesti suora toiminta on usein ollut ristiriidassa ajettujen tavoitteiden reformistisen luonteen kanssa. Toisaalta tällaiset suuntaukset tukevat kumpaakin IRA:ta ja kansallisia vapautusrintamia sekä pidättäytyvät kritisoimasta Kuuban, Vietnamin ja Kiinan hallintoa. Vaikka ne ovat torjuneet Puolueen, ne siitä huolimatta jakavat leninismien kanssa porvarillisen käsityksen tietoisuudesta.

Mielestämme politiikkamme tulisi olla johdonmukaista. Siksi torjumme myös lähestymistavan, jota muut libertaarisen liikkeen toimijat kannattavat. Tässä lähestymistavassa kaikki huomio kiinnitetään henkilökohtaiseen vapautumiseen tai etsitään henkilökohtaisia ratkaisuja ongelmiin, jotka ovat luonteeltaan yhteiskunnallisia. Sanoudumme irti niistä, jotka samaistavat sortajan väkivallan sorrettujen väkivaltaan (tuomitessaan ”kaiken väkivallan”). Samoin sanoudumme irti niistä, jotka pitävät samanarvoisina sekä lakkoilijoiden oikeutta lakkovartioon että rikkureiden oikeutta tehdä lakonalaista työtä (abstraktina puolustuksena ”vapaudelle sinänsä”). Samalla tavalla anarkokatolilaisuus ja anarkomaolaisuus ovat sisäisesti epäjohdonmukaisia näemyksiä, sillä ne ovat yhteensopimattomia vallankumouksellisen omaehtoisen toiminnan kanssa.

Koemme, että visiollamme sosialismista tulisi olla jonkinlainen yhteys siihen, mitä teemme tässä ja nyt. TÄSTÄ SEURAA SE, että pyrimme ampumaan alas joitakin laajasti kannatettuja myyttejä. Aloitamme sen tästä hetkestä ja niistä tahoista, jotka ovat meitä lähinnä. Nämä myytit eivät rajoitu ”oikeistoon”, joka uskoo, että hierarkia ja epätasa-arvo ovat olennainen osa ihmisyyttä. Pidämme järjenvastaisena (ja/tai epärehellisenä) sitä, että niillä, jotka kaikin eniten puhuvat massoista (ja työväenluokan kyvystä luoda uusi yhteiskunta), tulisi olla kaikkein vähiten luottamusta ihmisten kykyyn hankkiutua eroon johtajista. Pidämme myös järjenvastaisena sitä, että kaikkein radikaaleimpien ”todellisen yhteiskunnallisen muutoksen” kannattajien tulisi sisällyttää ideoihinsa, oh-

jelmiinsa ja järjestöä koskeviin ohjeisiinsa monia arvoja, prioriteetteja ja malleja, joita he väittävät vastustavansa.

6. Kun sanomme, että sosialistinen yhteiskunta ”rakennetaan alhaalta käsin”, tarkoitamme juuri sitä. Emme tarkoita, että se ”pannaan alulle ylhäältä käsin ja sen jälkeen hyväksytään alhaalta käsin”. Emme tarkoita myöskään, että se ”suunnitellaan ylhäältä käsin ja myöhemmin tarkistetaan alhaalta käsin”. Tarkoitamme, että päätöksentekoelementtien ja toimeenpanevien elimien välillä ei tulisi olla minkäänlaista eroa. Tämän vuoksi kannatamme ”työläishallintoa” tuotannossa ja vältämme monitulkintaista vaatimusta ”työläiskontrollista”. (Näiden kahden käsitteen teoreettiset ja historialliset eroavaisuudet on hahmoteltu kirjamme ”Bolševikit ja työläiskontrolli 1917–1921” johdannossa.)

Kiistämme sen, että vallankumoukselliselle järjestölle kuuluisi mitään erityisiä etuoikeuksia vallankumouksen jälkeisenä tai uuden yhteiskunnan rakentamisen aikana. Sen päätehtävä tänä aikana tulee olemaan työläisneuvostojen (ja niihin perustuvien järjestöjen) ensisijaisuuden painottaminen päätöksentekovalan välineinä. Lisäksi sen päätehtävä on kamppailla kaikkia niitä vastaan, jotka yrittävät heikentää tai sivuuttaa tätä päätöksentekovaltaa – tai jotka kamppailevat siirtäkseen vallan muualle. Jotkut vasemmistossa torjuvat uuden yhteiskunnan pohtimisen ”keskittymisenä tulevaisuuden soppakeittiöihin”⁹. Me sen sijaan olemme hahmotelleet ideoitamme sellaisen yhteiskunnan mahdollisesta rakenteesta työläisneuvostoja käsittelevässä pamfletissamme¹⁰ ja lehdessemme käydyissä keskusteluissa.

Tässä kohdassa pyritään nostamaan esiin laajempi visio uudesta yhteiskunnasta kuin millaiseksi se käsitetään tavanomaisissa,

⁹ Viittaa Marxin kommenttiin siitä, ettei ollut hänen tehtävänsä ”laatia reseptejä tulevaisuuden soppakeittiöihin” eli hahmotella tulevan sosialistisen yhteiskunnan suuntaviivoja. Suom. huom.

¹⁰ Viitannee Solidarityn vuonna 1972 kääntämään Kornílios Kastoriádisin pamflettiin (Cornelius Castoriadis: Workers’ Councils and the Economics of a Self-Managed Society). Suom. huom.